

TISKOVÁ ZPRÁVA

V rámci výzkumného záměru Interdisciplinární centrum výzkumů sociálních struktur pravěku až vrcholného středověku, archeologický terénní a teoretický výzkum, využití přírodních věd, metodologie a informatika, ochrana kulturního dědictví byly sledovány a determinovány ústřední sídelní a sociální struktury od pravěku po vrcholný středověk. Kromě archeologie se na něm podílely i další obory společenských i přírodních věd, především geologie, fyzická antropologie a etnologie. Výzkum se z teoretického i praktického hlediska zaměřil na sídelní prostor a krajinu a jejich proměny v čase, na sídelní typy, prostorovou archeologii, technologické procesy a vztah člověka k přírodnímu prostředí, symboliku artefaktů, objektů a krajiny, každodenní život, aplikaci přírodovědných disciplin v archeologickém bádání včetně studia depozičních a postdepozičních procesů a jejich rozpoznatelnost různými metodami výzkumu atd. V návaznosti na výzkumné aktivity se projektový tým zabýval i problematikou péče o kulturní dědictví a jeho záchranu s cílem výrazně prohloubit naše vědomosti o vývoji a organizovanosti lidské pospolitosti a společenských změnách od nejstarších zárodečných forem po vznik prvých mocenských center, prvotních měst a sídel vznikající šlechty až po plně institucionální města a fortifikovaná sídla elit středověku vrcholného, a to v návaznosti na jejich zázemí i celkovou sídlištní strukturu a její změny. Centry terénního výzkumu se staly archeologické základny Ústavu archeologie a muzeologie FF MU v Těšeticích Kyjovicích se zaměřením na pravěké sídelní struktury, na Pohansku u Břeclavi s výzkumem raně středověkého hradiska a jeho zázemí a v Panské Lhotě u Jihlavy s vazbou na archeologický výzkum vrcholně středověkého hradního areálu. Zřícenina hradu Rokštejna poskytla prostor i k propracování a precizaci nových interdisciplinárních přístupů ke stavebně historickým průzkumům středověké architektury a jejich metodice a k restauraci a konzervaci hradních zřícenin. Podařilo se vylepšit a rozvinout metody pro digitální sběr dat a digitalizaci stávajících analogových dat, získaných při terénních výzkumech. Dokončen byl vývoj digitálního datového skladu a zprovozněn veřejný mapový server s vědeckými daty z výzkumu velkomoravského centra na Pohansku u Břeclavi. Nově byla vybudována vědecko-výzkumná stanice v Sýrii garantující záchranný výzkum pozdně neolitické lokality Tell Arbid Abyad a vývoj nových metodologických postupů umožňujících archeologický výzkum degradovaných pravěkých lokalit v prostředí Předního východu. V rámci antropologického výzkumu zaměřeného na zkoumání populací pravěku až vrcholného středověku byla vybudována genetická laboratoř pro výzkum genetické informace z historického kosterního materiálu. Mezinárodního uplatnění dosáhly nedestruktivní metody aplikované při zkoumání artefaktů a surovinové základny štípané industrie. K analýzám hmotné kultury a životního prostředí pravěku až raného novověku byly modifikovány i další přírodovědné metody, především pro mineralogicko-petrografický výzkum keramiky, palynologii a studium malakofauny. V oblasti agrární výroby výzkum prokázal kontinuitu zemědělské techniky a rukodělných forem polních prací od středověkého kolonizačního období až do druhé poloviny 19. století. Interdisciplinární výzkum v oblasti oděvní kultury a lidového výtvarného umění (šperk) přinesl nové interpretační možnosti propojením exaktních technických metod a „měkkých“ metod etnologických. Výsledky interdisciplinárního výzkumu byly uplatněny ve výuce a sumarizovány v řadě monografií, odborných studií a příspěvků na tuzemských i zahraničních konferencích. V rámci popularizace těchto výsledků byly rovněž realizovány vědecké konference a výstavní projekty.